HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

OUDEGRACHT 152, UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT MAANDELIJKS - ABONNEMENTSPRIJS *f*. 3.-- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld.

Postgiro No.304960 t.n.v.HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon 030-10163

JULI/AUGUSTUS 1959

8e Jaargang, Nr. 7

REDACTIE

Mr. H. SINGER-DEKKER

Burg. Elsenlaan 147

RIJSWIJK - Z.H.

Telefoon 119843

Administratie: Oudegracht 152 - Utrecht

INHOUDSOPGAVE.

HUMANISTISCH VERBOND.

Humanistische Luisterkring	Blz.	116
Sprekersconferentie	"	116
Topkaderconferentie	"	116
"Mens en Wereld"	"	116
Nieuwe documentatie	"	116
"Het Woord van de Week"	"	116
Steunfonds Praktisch Humanisme	"	116/117
Darwinherdenking	"	117
Cijfers over Praktisch Humanisme	"	117

HUMANITAS.

Nieuw correspondentschap	"	118
Nieuwe afdeling	"	118
Nieuwe commissies van Humanitas	"	118

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Gemengd nieuws	"	118

HUMANISTISCHE JEUGD BEWEGING.

Gemengd nieuws	"	118/119

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

In verband met vacanties geen nieuws	"	119

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Het nieuwe militair tehuis	"	119
Subsidie - wel en wee	"	119

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

"Vernieuwing"	"	119

HUMANISTISCHE LITERATUUR.

"Rekenschap"	"	120

RADIOLEZINGEN.

Lezingen in de maand augustus voor de V.A.R.A.	"	120
Lezing in de maand augustus voor de A.V.R.O.	"	120

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST. Blz. 120/121

INTERNATIONAAL NIEUWS.

België " 121
Noorwegen " 121/122
Amerika " 122

VAN ALLE KANTEN.

Lezingen over het Humanisme

W. Engelen (De Maas en Roerbode) " 122/123
Prof. A.A. van Ruler (Het Utrechts Nieuwsblad) " 123/124

Reacties op de verklaring van niet-Humanisten over het recht van het Humanistisch Verbond op zendtijd

Ds. Landsman (Het Parool) " 124/125
Pater Jelsma (De Zandvoortse Courant " 125/126
W. Engelen (in de Gelderlander Pers) " 126

Humanistische rubriek in de Gelderlander Pers " 126

Subsidie wel en wee

Vlaardingse regeling subsidie kerkebouw " 126/127
P.v.d.A.-rapport over subsidie kerkebouw " 127

-o-

HUMANISTISCH VERBOND.

Humanistische Luisterkring.

Vooral door de opwekking tijdens de radiotoespraken stijgt het ledental voortdurend. Toch blijkt het nodig de actie met alle middelen te blijven voeren, zodat de gemeenschapsbesturen plannen beramen en gedeeltelijk al uitvoeren, om een zo groot mogelijk aantal luisteraars lid van de Luisterkring te maken.

Het aantal leden bedroeg op 23 juli 1959 19.300.

Sprekersconferentie.

De jaarlijkse bijeenkomst voor de sprekers van het Verbond vindt plaats op 13 september in het Erasmushuis. Hoofdthema zal zijn: "Hoe denken de gemeenschappen over de sprekers en wat wordt van hen verwacht?".

Topkaderconferentie.

De gebruikelijke halfjaarlijkse bijeenkomst van voorzitters en secretarissen der gewesten en grote gemeenschappen met een aantal H.B.-leden wordt dit najaar op 3 en 4 oktober gehouden, zoals gewoonlijk in "De Ark".

"Mens en Wereld".

Sedert enkele weken verschijnt het veertiendaagse orgaan van het Verbond "Mens en Wereld" in een gewijzigde opmaak. Het is nog te vroeg om vast te stellen of de lezers deze verandering op prijs stellen.

Nieuwe documentatie.

Het aantal documentatiebladen voor bestuurders is aangevuld met een rapport van de Centrale Commissie voor Geestelijke Verzorging over "Stijlvorming". Deze publicatie verdient alle aandacht en vormt een uitstekend onderwerp voor discussies op gespreksavonden. Belangstellenden kunnen een exemplaar aanvragen bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Oudegracht 152 te Utrecht.

"Het Woord van de Week".

Sedert 19 april verschijnt dit blad, waarin elke week de radiotoespraken worden opgenomen, als orgaan van de Humanistische Luisterkring. Mede door de verbeterde opmaak heeft een belangrijke stijging van het aantal abonné's plaats gevonden. Hieraan werkt ook mee het feit, dat leden van de Luisterkring tegen betaling van slechts *f*.3.-- per jaar abonné kunnen worden. Proefnummers kan men aanvragen bij de administratie, Oudegracht 152 te Utrecht.

Steunfonds Praktisch Humanisme.

De Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme, welke is opgericht om de noodzakelijke gelden te verzamelen, waarmee het Humanistisch Verbond

zijn werkzaamheden op het gebied van de geestelijke verzorging kan financieren, heeft een beroep gedaan op alle humanistische vacantiegangers, 1% van hun vacantiegeld aan het fonds ter beschikking te stellen. De gelden kunnen worden gestort op postrekening 14632, Hollandse Bank-Unie N.V., Den Haag t.g.v. Steunfonds Praktisch Humanisme.

Darwinherdenking.

De Gemeenschap Den Haag gaat op 17 en 18 oktober een Darwinherdenking houden in "De Zeemeeuw" te Den Briel. Sprekers zijn:

Jacques de Kadt over: "De vooruitgangsgedachte in sociologie en politiek"

Dr. V.W.D. Schenk " : "De evolutiegedachte in de psychologie"

Dr. C.v. Rijsinge " : "De evolutie-opvattingen van Darwin"

Voorzitter zal zijn: Drs. F.P. Huygens.

Cijfers over Praktisch Humanisme.

In Het Woord van de Week van 5 juli j.l. is een overzicht van de activiteiten van de Landelijke Commissie Praktisch Humanisme opgenomen, dat wij hieronder gedeeltelijk laten volgen:

"Dezer dagen verscheen een overzicht over de werkzaamheden van de Landelijke Commissie Praktisch Humanisme van het Humanistisch Verbond over de jaren 1957 en 1958. Deze commissie, waarvan de naam overigens in de loop van 1958 werd gewijzigd in Centrale Commissie Geestelijke Verzorging, houdt zich bezig met die taken, die verricht moeten worden waar mensen steun zoeken in hun geestelijke moeilijkheden.

Het terrein van deze werkzaamheden is langzamerhand zeer omvangrijk geworden. Daar zijn de arbeiderskampen, waar reeds jaren lang door vrijwilligers bezoeken gebracht worden en gesprekken gevoerd. Er zijn thans 26 van deze raadslieden, die daarvoor vele avonden over hebben, bij dit werk betrokken.

Voortdurend breidt zich ook het werk onder de gedetineerden uit. Begonnen in 1955, toen 109 mensen zich meldden voor een gesprek of contact met een raadsman, is dit cijfer snel gestegen, zodat de raadslieden in 1958 met 678 gedetineerden regelmatig contact onderhielden. Toch blijft nog steeds een grote groep van gedetineerden buiten elke geestelijke verzorging, zoals uit recente onderzoekingen gebleken is. Imponerend is overigens te lezen, dat de 42 raadslieden, die eind 1958 waren ingeschakeld over de verslagperiode in totaal 15.000 bezoeken hadden afgelegd, alweer in hun vrije tijd.

Ook het bezoek aan zieken, die daarop prijs stellen, wordt steeds intensiever, hoewel de medewerking van de ziekenhuis-directies helaas nog veel te wensen overlaat. Maar in 30 gemeenschappen van het Verbond waren ruim 50 bezoeksters, die met niet aflatende volharding dit vaak zo moeilijke werk verrichtten.

Op 16 plaatsen werkten de geestelijke raadslieden, waar men met zijn moeilijkheden naar toe kan gaan, om eens uit te praten. Vier bureaus voor levens- en gezinsmoeilijkheden stonden open voor hen, die hier hulp zochten, terwijl vooral de laatste tijd bijzondere aandacht aan de gerepatrieerden besteed werd."

-o-

H U M A N I T A S

Ver.v.Maatsch.Werk op Hum.Grondslag.

Nieuw correspondentschap.

In Alblasserdam is een correspondentschap van Humanitas gevestigd. Correspondente is: Mevrouw J.C. van der Linden-de Ruiter, Prinses Marijkestraat 3.

Nieuwe afdeling.

In principe is besloten tot de oprichting van een afdeling van Humanitas in Zwijndrecht. Binnenkort zal hier officieel een bestuur worden gevormd.

Nieuwe commissies van Humanitas.

In de vergadering van het dagelijks bestuur van Humanitas op 19 juni jl. werd besloten tot de instelling van een "adviescommissie ad hoc ten aanzien van organisatie en inhoud van het maatschappelijk werk voor zwakzinnigen" en een "kleine commissie ter rapportering aan het hoofdbestuur inzake een eventuele taak van Humanitas op het terrein van het prefentief gericht jeugdwerk". Beide commissies staan onder voorzitterschap van de Heer P.A. Pols te Amersfoort.

-o-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Van de zijde van de H.J.G. meldt men ons:

Gemengd nieuws.

De H.J.G. heeft voor het juli/augustusnummer van de Documentatiedienst deze maal wel heel erg weinig te melden. Alle activiteiten in onze diverse gemeenschappen zijn namelijk afgesloten. Hier en daar in het land komt men als "jonge mensen" nog wel bij elkaar om te zeilen, wandelen en fietsen. Er wordt flink geluierd en men denkt (of niet) aan de reorganisatieplannen van het hoofdbestuur.

Voor het kamp in Luxemburg zijn momenteel 51 aanmeldingen.

-o-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

De H.J.B. meldt:

Gemengd nieuws.

De meeste H.J.B.-afdelingen hebben het winterseizoen afgesloten en zijn nu bezig energie te verzamelen voor de zomerkampen, waarvan tussen haakjes het eerste (11 - 18 juli) niet door kan gaan omdat men Terschelling bestormt en het mooie plekje in Twente een beetje vergeet.

Natuurlijk hopen we op mooi weer.

Verder zijn we erg benieuwd of het experiment: het tiendagenkamp, zal slagen. De kans op mislukken lijkt niet erg groot, de veelgehoorde opmerking: "De week is veel te snel omgevlogen" in aanmerking genomen.

In het volgende nummer hopen we meer te kunnen vertellen over de H.J.B.-specialiteit: de kampen!

-o-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

In verband met de vacanties geen nieuws.

-o-

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Het nieuwe militair tehuis.

De bouw en inrichting van ons nieuwe militair tehuis "De Woldberg" in 't Harde is o.a. mogelijk gemaakt door de financiële steun van vele particulieren en bedrijven, terwijl ook giften in natura werden ontvangen, zoals boeken voor de leeszaal, grammofoonplaten, de televisie-installatie, planten etc. Een draaischijf voor de werkplaats werd gemaakt door leerlingen van de ambachtschool te Hengelo. Dit zijn alle bewijzen van instemming met ons werk, waarvoor wij zeer dankbaar zijn.

Subsidie - wel en wee.

De gemeente Heerlen gaat ons steunen op dezelfde basis als is voorgesteld door de Commissie Militaire Tehuizen onder auspiciën van de provincie Gelderland. Dit voorstel, dat in eerste instantie aan de provincies was gericht, luidt: iedere provincie steunt met ƒ.500.-- per in de provincie gelegen tehuis en daarboven met een bedrag van 1 ct per inwoner, te verdelen over de drie thuisfronten naar rato van het aantal tehuizen. Dit voorstel is door vier provincies aanvaard, t.w. Zuid-Holland, Gelderland, Limburg en Drente.

-o-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

"Vernieuwing".

Het maandblad van de Werkgemeenschap "Vernieuwing" bevat in zijn gecombineerd juli-augustusnummer een artikel van Henri Sandberg over "Het schandaal in de Franse letterkunde en in de kunst in het algemeen". Ook is de volledige tekst opgenomen van een radio-speech van Dr. A.R. Vermeer over "Gebroken bakken die geen water houden".

-o-

HUMANISTISCHE LITERATUUR.

"Rekenschap".

Verschenen is nummer 2 van de 6e jaargang van "Rekenschap", het driemaandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur van de Humanistische Stichting Socrates.
Inhoud:

Jaap Harten	-	Friesland (gedicht).
J.P. Mazure	-	Ethiek en het nut van het algemeen.
Pierre H. Dubois	-	Ontdekking van Georges Simenon II.
Tom Eekman	-	Een handvol indrukken uit de Sowjet-Unie.
M.P. Aleksejew	-	Verschijnselen van humanisme in literatuur en publicistiek in het Oude Rusland.
J. Koopman	-	Klaus Mehnert: Der Sowjetmensch.
Humanisme tegenover		"Socialistisch realisme" in de Joego-Slavische kunst en letterkunde (vertaling van een ongesigneerd artikel, verschenen in The Radical Humanist van 1 maart 1959).

-o-

RADIOLEZINGEN.

Lezingen in de maand augustus voor de V.A.R.A.

2 augustus	:	Dr.J.C. Brandt Corstius	"Met nieuwe ogen".
9 augustus	:	Mevr. A. Treurniet-Wiersma	"Ik heb geen mens meer".
16 augustus	:	Dr. A.L. Constandse	"Wat is waarheid".

Lezing in de maand augustus voor de A.V.R.O.

3 augustus	:	P.A. Pols	"Ook de gedetineerde is mens".

-o-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

THE RADICAL HUMANIST (INDIA)

Nos. 9, 10, 11 - 1959	Humanist Approach to Economic Problems.
" 19, 20, 21 - 1959	Humanist Approach to Education.

THE HUMANIST (ENGLAND)	Peter David
July 1959	Teaching Religion in Schools.
July 1959	Humphrey Sketton
	The Humanism of Freud.

THE HUMANIST (U.S.A.)	John Herman Randall, Jr.
Nr. 3 - 1959	John Dewey's Contribution to scientific Humanism.
" 3 - 1959	Hermann J. Muller
	One hundred yaers without Darwinism.
FREE MIND	
May - 1959	Albert Schweizer - Humanist?
THE MONTHLY RECORD	John Lewis
June - 1959	Science, Faith and scepticism.
	Archibald Robertson
June - 1959	Keep the Human Race alive.
July - 1959	Jean Graham Hall
	Public Law and Private Morals.
" - 1959	D. Tribe
	A Humanist Manifesto.
DIE FREIGEISTIGE AKTION	Dr. Karl Becker
Nr. 6	Johannes Ronge.

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS.

B e l g i ë.

In België wordt op de openbare scholen een vak zedenleer onderwezen aan die kinderen, wier ouders bezwaar hebben tegen de godsdienstlessen.

Aanvankelijk werd dit vak gedoceerd door leraren die daarvoor geen speciale opleiding hadden ontvangen. Sinds 1947 is een inspecteur voor de lessen zedeleer aangesteld, de Heer Dr. A.R. van Cauwelaert, lid van het Belgisch Humanistisch Verbond.

Sindsdien wordt de vorming van de leraren met ernst ter hand genomen. Er bestaat een Werkgemeenschap van Leraars voor Ethiek, die een tijdschrift uitgeeft: "De Moralist". Redactie: A. Vanhassel, van de Vellaan 15, Schilde.

===

N o o r w e g e n.

De kleine groep Humanisten in Noorwegen (het aantal leden is nu 560) ontwikkelt een grote activiteit. Zij organiseerde het afgelopen seizoen

o.m. een bijeenkomst speciaal voor studenten en afgestudeerden, waarbij 4 professoren, in het recht, de theologie en de filosofie met elkaar discussieerden.

Speciaal onder de academisch gevormden ondervindt de groep grote belangstelling. Verder hield de voorzitter van de groep 10 lezingen voor wat wij "de Volksuniversiteit" zouden noemen over: "Humanisme".

De groep heeft een verzoek gericht aan het Parlement om de onderwijswetgeving zodanig te wijzigen dat ook andere levensbeschouwingen dan de Lutherse (in Noorwegen staatsgodsdienst) bij het onderwijs betrokken worden.

Zij deed verder een voorstel om de geboorteregisters, die tot dusver geheel bij de kerk berusten, onder contrôle van de burgerlijke overheid te brengen.

De pers in Noorwegen schenkt de Humanisten veel gelegenheid tot het publiceren van artikelen.

===

A m e r i k a.

The American Ethical Union heeft een vertegenwoordiger kunnen aanwijzen in het bestuur van de organisatie van het vluchtelingenjaar in de Verenigde Staten. Aangewezen is de Voorzitter van het "Public Affairs Committee" der A.E.U., de Heer Richard B. Hertz.

Het Public Affairs Committee houdt zich bezig met allerlei vraagstukken van het openbare leven, welke ook de A.E.U. niet onberoerd laten, zoals b.v. de rassenkwestie. Zoals men weet zijn de humanisten in Amerika overtuigde voorstanders van de opheffing van de rassenscheiding.

-o-

VAN ALLE KANTEN:

Lezingen over het Humanisme (W. Engelen en Prof. Van Ruler).

De Maas en Roerbode van 24 juni 1959 geeft een verslag van een lezing, welke Pater Wim Engelen te Roermond heeft gehouden over het Humanisme. Wij geven hieronder het grootste gedeelte van het verslag weer:

" Met grote openhartigheid en veel objectiviteit heeft maan-
"dagavond voor de Contactgroep Roermond de Eerw. Heer W. Engelen
"een inleiding gehouden over activiteiten van het Humanistisch
"Verbond en aanverwante organisaties in ons land, onze provincie
"en ook in Roermond.

" Een ietwat theoretisch getint betoog, dat echter bijzonder
"open en eerlijk was ten aanzien van de vraag: welke houding moet
"de katholiek aannemen tegenover het humanisme, dat met de katho-
"lieke levensbeschouwing zoveel punten van overeenkomst heeft,
"doch evenveel verschilpunten - b.v. op het terrein van sexuele-
"en huwelijksmoraal - die de afgrond tussen beide levensvisies
"nagenoeg onoverbrugbaar maken.
" Onder humanisme wilde spreker in dit geval het ongodsdienstige, vaak atheïstische humanisme van onze tijd verstaan, zoals dit

"in bijna twintig eeuwen is gegroeid uit vroeg en middeleeuws "christendom met zijn gericht zijn op God; het humanisme van re- "naissance en verlichting, met zijn verafgoding van de natuur- "wetenschappen en rationalistische levensopvattingen tot het "humanisme van onze tijd dat de mens als centraal middelpunt van "zijn stelsel heeft gekozen. Overigens vertoont het moderne huma- "nisme diverse schakeringen; van positief atheïstisch tot neutraal "a-religieus en tot een op het christendom gerichte "vleugel"; ook "op de hedendaagse katholieke theologie heeft het zijn invloed uit- "geoefend.

" Het hedendaagse humanisme met zijn alles overheersende aandacht "voor de menselijke persoon en natuur dankt - aldus spreker - zijn "groei niet in de laatste plaats aan het feit dat het christendom "nieuwe verschijnselen slechts met een zekere traagheid in zich "tracht op te nemen en te "annexeren". Het Humanisme in Nederland, "dat het uitgangspunt werd van een over de hele wereld vertakte "organisatie, werd door spreker geschikt als een levensbeschouwing "met diverse nuancen, variërend van atheïsme tot een vrijzinnig "christendom.

" Het Ned. Humanistische Verbond, als een beweging met een duide- "lijke afkeer van dogmatische leerstellingen en godsdienstige ver- "deeldheid, welke pretendeert een universele levensbeschouwing te "bieden en een toevluchtsoord te zijn voor buiten- en onkerkelijken, "wier aantal in ons land nog steeds toeneemt. Het biedt zijn adepten "een "goed" leven naar algemeen aanvaarde ethische normen aan welke "echter de "finishing touch" van de goddelijke heilsboodschap ont- "breekt. Met zijn momenteel 11.000 officiële leden tellende organi- "satie ontplooit het talrijke activiteiten, welke variëren van gees- "telijke verzorging zoals in gevangenissen en kampen, het Humanis- "tisch Thuisfront voor militairen, tot maatschappelijk werk en ge- "zinszorg. Op het gebied van dit laatste is het N.H.V. ook in Lim- "burg, met name de oude mijnstreek, actief.

" Van de gelegenheid tot het stellen van vragen maakten de leden "van de contactgroep royaal gebruik; hierbij kwamen naar voren de "activiteiten, welke wel niet door het N.H.V. doch door een overigens "verwante organisatie - de Ned.Ver. voor Sexuele Hervorming - in "Limburg en ook in Roermond worden ontwikkeld."

Het Utrechts Nieuwsblad van 27 juni gaf een verslag van een lezing van Prof. A. A. van Ruler, te Utrecht gehouden over Christendom en Humanisme. Volgens het Utrechts Nieuwsblad zei Prof. van Ruler o.m. :

" Met de vraag naar de verhouding van christendom en humanisme "zijn wij de laatste vijftien jaar in een geheel nieuwe situatie ge- "komen door het georganiseerd optreden en de pretenties van het "Humanistisch Verbond in Nederland. Dit zei Prof. Dr. A.A. van "Ruler, theologisch hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, "in de wijkzaal van de Mattheuskerk te Utrecht voor belangstellenden.

" Het belangrijkste in de nieuwheid van die situatie noemde de "hoogleraar het feit dat het Humanistisch Verbond optreedt met de "gedachte een allesomvattende wereld- en levensbeschouwing te ver- "tegenwoordigen. Hieruit volgt namelijk direct de pretentie dat al-

"les tot en met de staat, moet worden ingericht volgens huma-
"nistische opvattingen. Hieruit volgt ook de wens van het H.V.
"om door de staat op gelijk niveau met de kerken erkend te wor-
"den.

" Tot dusverre, aldus spreker, erkende de staat als enige
"náást, en dus niet: onder, zich de kerk. De drang tot erken-
"ning op gelijk niveau uit zich voornamelijk in de activiteit van
"humanistische zijde op het gebied van de geestelijke verzorging
"in gevangenissen en van militairen. Niettemin is in het optre-
"den van het H.V. ook begrepen een greep naar de staat. Want
"het staan op gelijk niveau als de staat betekent tevens min of
"meer een staan tegenover. Hetgeen dus ook geldt voor de kerk.
" Prof. van Ruler is een van degenen die hun handtekening zet-
"ten onder het verzoek van het H.V. om zendtijd. Hij pleitte des-
"tijds ook voor toelating van het H.V. tot de geestelijke verzor-
"ging van militairen en in gevangenissen. Ik deed dit, aldus de
"hoogleraar, mij stellende op het standpunt van de staat, die
"neutraal, democratisch enz. is. Vanuit dit standpunt kan men
"geen argument bedenken om het H.V. in zijn pretentie terug te
"wijzen. Men kan ook nog zeggen, dat de bijbelse verdraagzaamheid
"deze vrijheid verschaft. Want, zo moet het argument dan luiden,
"de God van de bijbel zegt dat wie verloren wil gaan dat zelf
"moet weten. Hij dwingt niemand.
" Niettemin worden toch de grenzen van democratie en toleran-
"tie wel zichtbaar, zo zei spreker. Volgens het moderne humanis-
"me is God slechts bewustzijnsinhoud van de mens en niet zelf-
"standig persoon. Kunnen wij het nu aanvaarden dat het humanisme
"ook de staat helemaal gaat inrichten? Dit zou namelijk betekenen
"dat de humanistische visie op God werd doorgevoerd. Het gevolg
"zou zijn dat bijv. de belofte volledig parallel zou komen te staan
"aan de eed. De erkenning van God, nu nog als cement in onze
"samenleving aanwezig, wordt er dan uitgehaald. Hetgeen een ra-
"dicale verschuiving betekent.
" Deze tirannie van het humanisme, dat de staat wil inrichten
"volgens zijn inzichten, is allang aan de gang, zo zei Prof. Van
"Ruler. Tot nog toe ging het echter onder de vlag van de neutra-
"liteit. Wij leefden in ons land altijd van de flarden van een
"christelijke traditie (op de guldens staat bijv. God zij met ons;
"onze Koningin regeert bij de gratie Gods), maar nu zal de Neder-
"landse staat gaandeweg meer kleur moeten bekennen. En dan zal
"uit de mouw van de negentiendeeeuwse neutraliteit de aap van
"het humanisme tevoorschijn komen."

-o-

<u>Reacties op de verklaring van niet-Humanisten over het recht van het Humanistisch Verbond op zendtijd.</u> (Ds. Landsman, Pater Jelsma, W.Engelen)

De door enkele vooraanstaande niet-Humanisten ondertekende verklaring over de wenselijkheid ook aan het Humanistisch Verbond zendtijd te geven, wordt thans onder deze andersdenkenden druk besproken.

Ds. Landsman heeft het standpunt van de ondertekenaars verdedigd en verklaard in "Hervormd Nederland", het blad waarvan Ds. Landsman

hoofdredacteur is. Vele bladen hebben dit artikel van Ds. Landsman gedeeltelijk weergegeven. Het Parool van 17 juli deed dit in zijn rubriek Nieuws uit de kerken. Het schreef:

" HUMANISTEN VRAGEN RECHTEN

" HERVORMD NEDERLAND STEUNT HUN EISEN

" Het Humanistisch Verbond eist radio- en televisiezendtijd "voor zich op. Vooraanstaande Hervormden, zoals Prof. Banning, "hebben die eis gesteund. Hun standpunt wordt thans in "Hervormd "Nederland" door de secretaris van de Hervormde synode, Ds. F.H. "Landsman, tevens hoofdredacteur van dit officieel orgaan der "kerk, verdedigd.

" Hij schrijft:

" Wij kunnen tot geen andere conclusie komen dan dat wij als "christenen, hoewel in beginsel het humanisme van het Humanis-"tisch Verbond als ongeloof afwijzend, het niettemin op tweeër-"lei grond als levens- en wereldbeschouwing, die eigen plaats en "rechten in het openbare leven vraagt, zullen hebben te aanvaar-"den. Ten eerste omdat de overheid de gewetensvrijheid heeft te "eerbiedigen. Ten tweede omdat het Humanistisch Verbond met ons "op de bres wil staan in de strijd tegen de ontwaarding van de "mens.

" Dit wil niet zeggen, dat wij het Humanistisch Verbond zouden "aanvaarden als een soort "kerk" voor de "buitenkerkelijken".

" Nog minder dat wij er mee zouden instemmen, wanneer geheel "de niet-christelijke"sector van onze samenleving tot het legitie-"me erfdeel van het humanisme zou worden geproclameerd. Wij houden "vast aan de kerstening van de samenleving in de zin van de Refor-"matie.

" Doch juist dit "in de zin van de Reformatie" houdt in, dat wij "prijs stellen op een erkenning van en steun aan de Kerk en haar "arbeid door de overheid, maar tegelijk een soortgelijke erkenning "en steun vragen voor een geestelijke stroming, die zulk een eigen "plaats in ons volksbestaan heeft gekregen als het humanisme."

Pater Jelsma, die volgens berichten in De Zandvoortse Courant van 2 juni in Zandvoort heeft gesproken over het werk van de R.K. Pleingroep, heeft er bij de discussie ook iets over gezegd. De Zandvoortse Courant schreef hierover het volgende in zijn verslag:

" Ook werd hem de vraag gesteld wat hij zou doen, indien hem "een verzoek van humanistische zijde bereikte om deel te nemen "aan een gesprek met hen, die de vrijheid van woord voorstaan en "dus ook het Humanistisch Verbond een bepaalde zendtijd willen "geven.

" Deze vraag werd gesteld naar aanleiding van een verslag in "de Zandvoortse Courant van een bijeenkomst van het Humanistisch "Verbond (Z.Crt. dinsdag 26 mei jl.) waarin een der aanwezigen "de suggestie had gegeven om een "gecombineerde vergadering" met "gelijkgezinden te doen plaats vinden, met figuren als Prof. Van "Niftrik, Prof. Bavinck, Pater Jelsma en Dr. Delfgaauw.

" Pater Jelsma antwoordde dat hij zeker op een dergelijk ver-
"zoek zou antwoorden. Hij gaf te kennen dat hij de wensen van het
"Humanistisch Verbond op dit terrein zeer zeker niet onredelijk vond.
"Op de enigszins ironisch gestelde vraag of hij - in een voor-
"komend geval - dan ook zendtijd zou willen gunnen aan communis-
"ten, antwoordde hij (even ironisch): "Ik geloof niet, dat ik
"dat doen zou, want ik zou tegen een communist zeggen: Ik kan U
"niet zonder meer de microfoon geven op grond van het vrijheids-
"principe, want U misbruikt de vrijheid en het gaat mij juist om
"de vrijheid!"

Ook de Priester W. Engelen besteedt in zijn rubriek over het ongodsdienstig Humanisme in de Gelderlander Pers aandacht aan de ondertekening van de verklaring door Katholieken. Hij schrijft in zijn rubriek van 7 juli hierover:

" De katholieken, die deze voor de propaganda bestemde ver-
"klaring ondertekend hebben, hebben dat uiteraard niet gedaan
"omdat zij het eens zouden zijn met de inhoud van de uitzendingen,
"waarom het hier gaat. Zij hebben dat gedaan uit overwegingen,
"die hun grond vinden in de overtuiging, dat in een democratisch
"land iedereen dezelfde rechten en mogelijkheden moet hebben en
"daarin door de Overheid dient te worden beschermd, of op zijn
"minst niet mag worden uitgesloten. Men moet daar begrip voor
"hebben, ofschoon wij persoonlijk deze wijze van stelling nemen om
"redenen zowel van beginsel als van opportuniteit minder juist
"achten.
" De humanistische protestactie inzake de radiozendtijd is het
"zoveelste geval, waarin het vraagstuk van het samen-leven in
"Nederland in een van zijn scherpste kanten opnieuw onder de aan-
"dacht wordt gebracht. Dat vraagstuk is er beslist niet een,
"waarmee alleen de Overheid te maken heeft. Het gaat ons allen
"aan, en wij kunnen slechts wensen, dat er méér en dieper dan hier
"en daar gelukkig reeds het geval is, een eerlijke en principiële
"bezinning moge op gang komen, die wel niet alle spanningen zal
"wegnemen, maar op zijn minst als vrucht moge hebben een werkelijk
"elkaar verstaan en werkelijk samen léven in Nederland."

-o-

Humanistische rubriek in de Gelderlander Pers.

De Heer Engelen bespreekt in zijn rubriek de Humanistische Luisterkring uitvoerig. Verder wijdt hij aandacht aan de geestelijke gedifferentieerdheid van de leden van het Humanistisch Verbond, aan de discussie over het probleem der overbevolking, die onlangs in "Mens en Wereld" is gevoerd en aan de werkzaamheden van Socrates.

-o-

Subsidie wel en wee (Vlaardingse regeling subsidie kerkebouw).

Vlaardingen gaat de kerkebouw subsidiëren, maar stelt het subsidie ook beschikbaar voor andere dan kerkgenootschappen. "Mens en Wereld" van 20 juni schrijft er het volgende over:

" Vlaardingen gaat de bouw van kerken subsidiëren, lazen wij "in "Het Vrije Volk". Nu kan men over de wenselijkheid van over- "heidssubsidie voor dit doel verschillend oordelen (de V.V.D.- "fractie in de gemeenteraad bracht op grond van de liberale "beginselen principiële bezwaren naar voren)maar áls het dan al "zover komt, doet het ons hart goed te constateren, dat toch niet "overal de buitenkerkelijken als derderangs burgers worden be- "schouwd. De gemeenteraad van een toch overwegend christelijke "stad als Vlaardingen, besliste namelijk, dat

> "De nieuwe regeling ook van toepassing (is) op "verenigingen of genootschappen, die geen kerk- "genootschap zijn, maar toch voor de verwezenlijking "van hun doelstelling over soortgelijke gebouwen "als kerkgebouwen dienen te beschikken."

" Dat zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar dat is het in ons "land helaas niet. Daarom past een pluim op de hoed van vooral "de christelijke gemeenteraadsleden in die kleine stad, die hun "geloofsgenoten in den lande zo'n goed voorbeeld hebben gegeven "van wat verdraagzaamheid nu eigenlijk inhoudt."

P.v.d.A.-rapport over subsidie kerkebouw.

Het Parool van 17 juli bespreekt het rapport van de Wiardi-Beckman Stichting over subsidie kerkebouw en zegt daarin o.m. :

" Ook de humanisten.

" In tegenstelling tot de commissie-Sassen acht het rapport "discriminatie bij de subsidieverlening tussen de kerkgenoot- "schappen en geestelijke organisaties op niet godsdienstige "grondslag onaanvaardbaar. Het is billijk en rechtvaardig, dat "zij die niet tot enig kerkgenootschap behoren, op overeen- "komstige wijze als de kerken in staat worden gesteld hun gees- "telijk leven te ontplooien."

==========